

HELSE, KRIMINALITET, UNGDOM OG DROPOUT

BY KATRINE VELLESEN LØKEN
PROFESSOR, NHH



FAIR

Centre for Experimental
Research on Fairness,
Inequality and Rationality



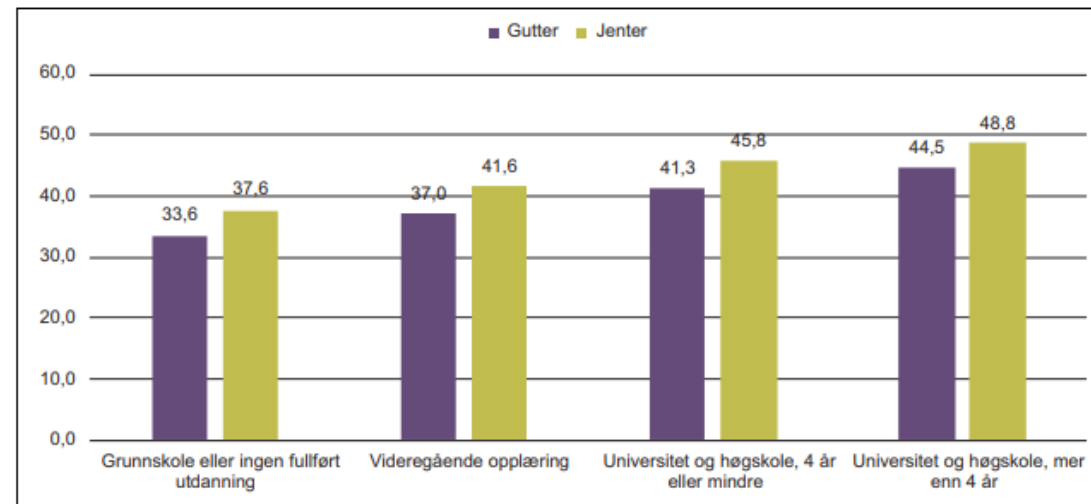
Ulikhet i utdanning

➤ Store ulikheter i utdanning etter foreldre bakgrunn



- Hvis foreldrene har høyere utdanning: 73 % av barna tar høyere utdanning
- Hvis foreldrene har fullført videregående: 21 % av barna tar høyere utdanning
- Hvis foreldrene ikke har fullført videregående: 6 % av barna tar høyere utdanning

➤ Store ulikheter i utdanning etter kjønn og foreldrebakgrunn (Stoltenbergutvalget, 2019)



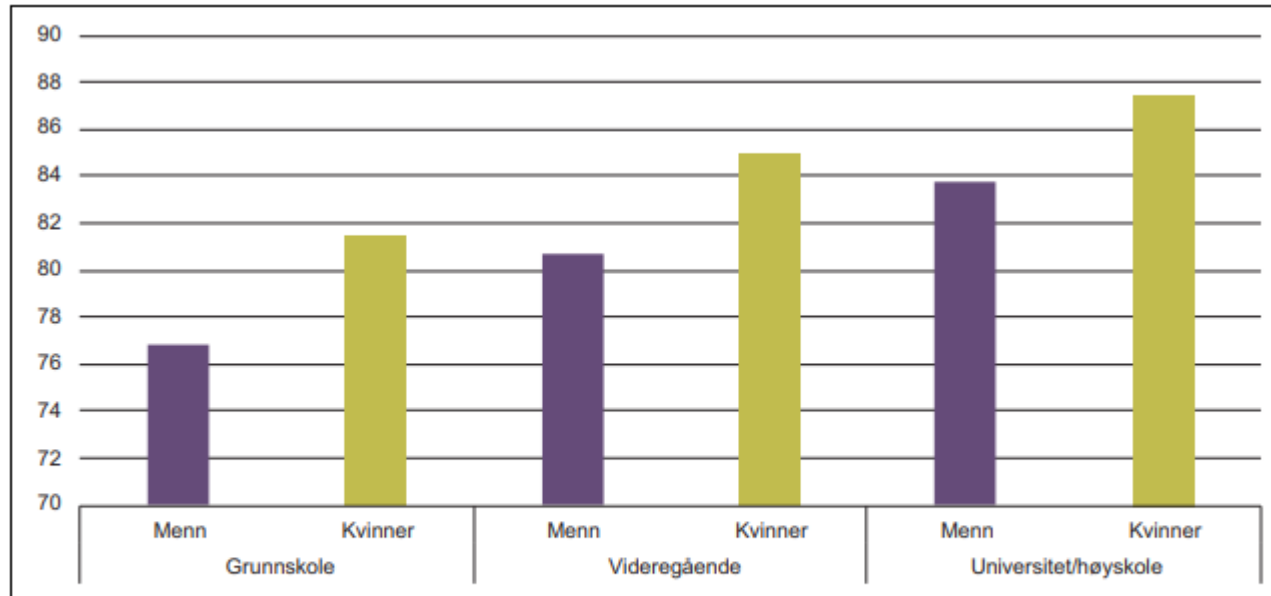
Figur 4.14 Kjønnforskjell i grunnskolepoeng etter foreldrenes utdanningsnivå for elevkullet som avsluttet grunnskolen i 2018.

Kilde: Statistisk sentralbyrå (2018b), tabell 07495.



Ulikhet i helse

- Store ulikheter i helse etter kjønn og utdanning (Stoltenbergutvalget, 2019)



Figur 5.15 Forventet levealder ved ulike oppnådde utdanningsnivåer ved 30 år, etter kjønn 2009–2015.

Kilde: Folkehelseinstituttet (2016b).

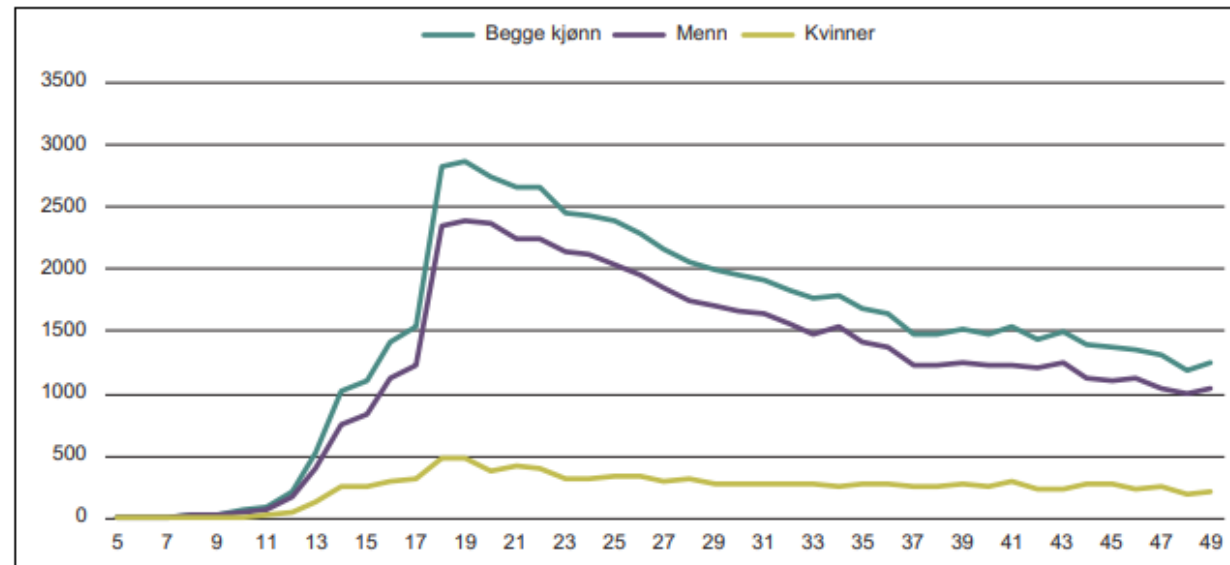


Ulikhet i kriminalitet



- Store ulikheter i hvem som begår kriminalitet
 - Utdanning: 75% i fengsler har ikke fullført videregående skole
 - Helse: 70% i fengsler har en mental helsediagnose (vs 20% i befolkningen)

- Store ulikheter i siktelser etter kjønn (Stoltenbergutvalget, 2019)



Figur 5.13 Antall siktede personer etter alder og kjønn, 2016.

Kilde: Statistisk sentralbyrå (2018b), tabell 09415.





Politikk for å redusere ulikhet i helse, utdanning og kriminalitet



- Utfordring 1: politisk mål å løfte utdanning, folkehelsen og redusere kriminaliteten. Relative effekter kan være vanskelig å tolke, løfter man bunn eller senker man toppen? – forsiktig med å ha reduksjon i ulikhet som eneste mål.
- Utfordring 2: vanskelig å skille effekten av politikk fra den allerede sterke ulikheten i helse/utdanning/kriminalitet
 - Individier med god eller dårlig helse, høy eller lav utdanning og er ulike langs mange dimensjoner, både observerbare i data (inntekt, bosted, familiebakgrunn) men også uobserverbare karakteristikk (livsstil, forventninger/preferanser, evner)





Politikk for å redusere ulikhet i helse, utdanning og kriminalitet





- Løsning: bruke metoder for kausale effekter
- Metoder: randomiserte eksperimenter (lab eller felt) eller naturlige eksperimenter (registerdata).
- Hovedide: finne en kontrollgruppe som i gjennomsnitt er lik de som blir påvirket av politikkendringen langs både observerte og uobserverte karakteristikk
- Nå: 6 ulike studier relevant for norsk kontekst (ment som eksempler/inspirasjon)






Learnlab- hva tror du?







Studie 1: Small-group instruction to improve student performance in mathematics in early grades: Results from a randomized field experiment, Journal of Public Economic 2022, by Bonesrønning et al.




- 
- Randomisert studie 2.-4. klasse (159 skoler i Norge)
 - Behandlingsgruppe (78 skoler): intensiv gruppeundervisning i matematikk: 4-6 per gruppe, 4-6 uker, 2 ganger i året – tas ut av timen
 - Kontrollgruppe (81 skoler): ingen endring, samme totaltid på skolen
 - Balansert på alle karakteristikk

 - Resultater: 0.06 st avvik bedre på nasjonal prøve i 5.klasse i regning
 - Lik effekt uavhengig av familiebakgrunn, kjønn eller evner.



Studie 1: Small-group instruction to improve student performance in mathematics in early grades: Results from a randomized field experiment, Journal of Public Economic 2022 by Bonesrønning et al.

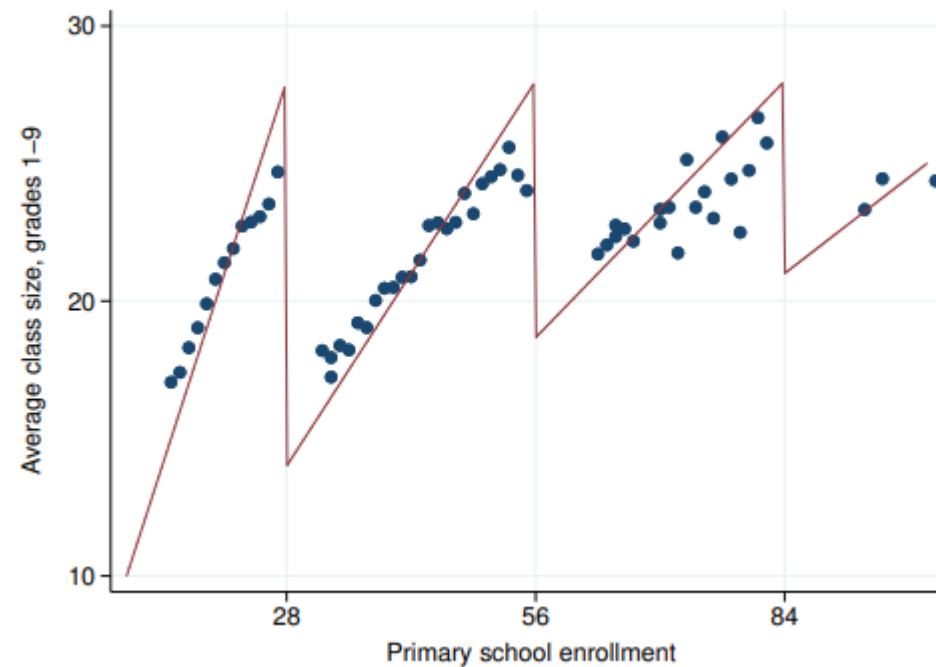



- 
- Ingen effekt på ulikhet i karakterer på nasjonal prøve i matematikk.
 - En hypotese er at det fortsatt kan være viktigere å løfte de med svakeste karakterer for å unngå å falle utenfor, f.eks. fullføre vgs, bedre helse, mindre kriminalitet (vet først når barna blir eldre)
 - Lignende effekter for smågruppeundervisning for 8.klasse i Norge (Kirkebøen et al. 2021)
 - I begge artiklene er fordelene større enn kostandene av de ekstra lærerressursene. Mulig å skalere opp til rimelig kostnad, f.eks. kan en ekstra lærer drive gruppeundervisning for mange klasser/trinn.
 - Også en voksende internasjonal litteratur som finner positive effekter av smågruppeundervisning

Studie 2: Long term impacts of class size in compulsory school, Journal of Human Resources, 2020, by Leuven and Løkken



- Et alternativ til smågruppeundervisning er å ha mindre klassestørrelser per lærer
- Metode: bruker regler for klassestørrelser





Studie 2: Long term impacts of class size in compulsory school, Journal of Human Resources, 2020, by Leuven and Løkken



FAIR


- Studien fra Norge viser ingen langsiktige effekter av mindre klasser – ser på både utdanningsvalg og lønn helt opp i 40-årene (i tillegg til en tidligere studie som fant ingen effekt på karakterer eller nasjonale prøver)
- Studien ser både på klassestørrelser i barneskolen og ungdomsskolen
- Resultatene fra internasjonale studier på klassestørrelse spriker mer, men generelt er kostnadene av mindre klasser typisk høyere enn eventuelle fordeler



Studie 3: The Causal Impact of Socio-Emotional Skills Training on Educational Success, WP



FAIR

- 
- Randomisert studie 8 åringer i Zurich (56 skoler)
 - Behandlingsgruppe (28 skoler): PATH program for alternativ tekning med fokus på selvkontroll, tålmodighet, selvtillit og emosjonell intelligens. En time i uken (istedenfor samfunnsfag/religion) og hjemmelekser.
 - Kontrollgruppe (28 skoler): ingen endring, samme totaltid på skolen.
 - Balansert på alle karakteristikk

 - Resultater: 7 pp mer sannsynlig å fullføre akademisk vgs og også større sannsynlighet for høyere utdanning
 - Større effekter hvis eleven kommer fra en familie hvor foreldre har lavere utdanning/inntekt



Studie 3: The Causal Impact of Socio-Emotional Skills Training on Educational Success, WP



FAIR

- En av flere studier som viser at programmer for å bedre sosial kompetanse i skolen viser lovende effekter på lang sikt.
- Andre eksempler utenfor skolen som også viser lovende effekter: Becoming a Man i USA (likheter med Guttas campus) og Baloo and You i Tyskland (mentor utenfor skolesetting). Disse programmene har foreløpig kun sette på mer kortsiktige utfall.

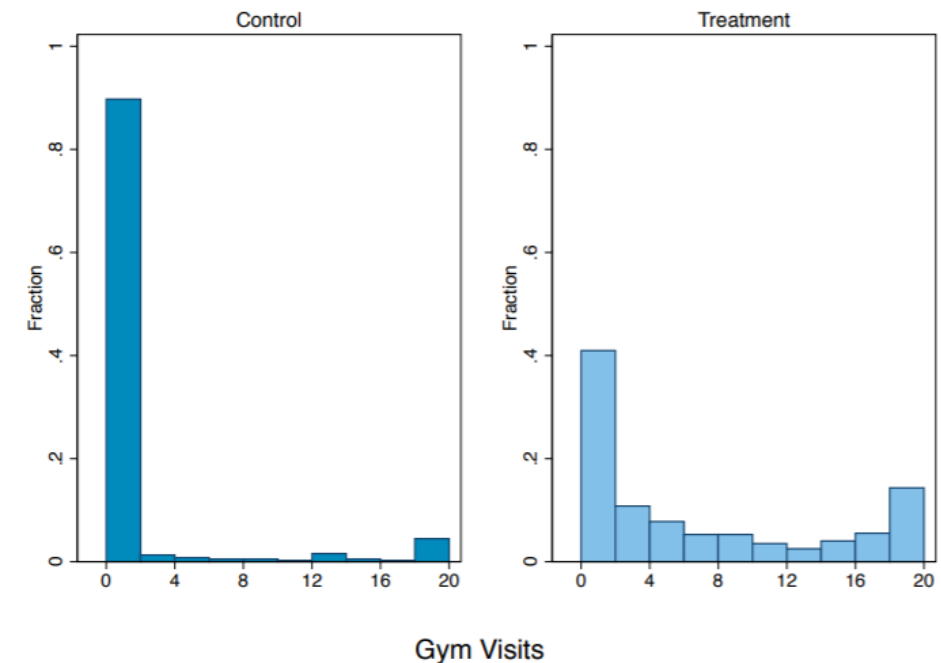
Studie 4: Exercise Improves Academic Performance, by Cappelen, Charness, Ekström, Gneezy and Tungodden, JPE, 2023



- Randomisert studie på UiB (778 studenter)
- Behandlingsgruppe: gratis trening på Sammen
- Kontrollgruppe: ingen endring
- Balansert på alle karakteristikker

- Første steg: stor økning i trening. Behandlingsgruppen hadde 7.5 besøk på Sammen (i løpet av semesteret) sammenlignet med 1.8 besøk i kontrollgruppen

Figure 1: Gym Visits by Treatment



Studie 4: Exercise Improves Academic Performance, by Cappelen, Charness, Ekström, Gneezy and Tungodden



- Økning i karakterer på eksamen på 0.15 sd. Drevet av at flere fullfører kurs.
- Ulikhet: Mye sterkere effekter for de som hadde problemer med livsstil/helse før intervensjonen (lite søvn, mye rusmidler, dårlig planleggingsevner): karakterer økte med 0.3 sd.
- Kostnad: for eksempel vil gratis adgang til Sammen for alle studenter i Norge koste omtrent 600 million NOK
- Framtidig forskning bør også se om det har langsiktige konsekvenser utover fullføring



Studie 5: Prison, Mental Health and Family Spillovers

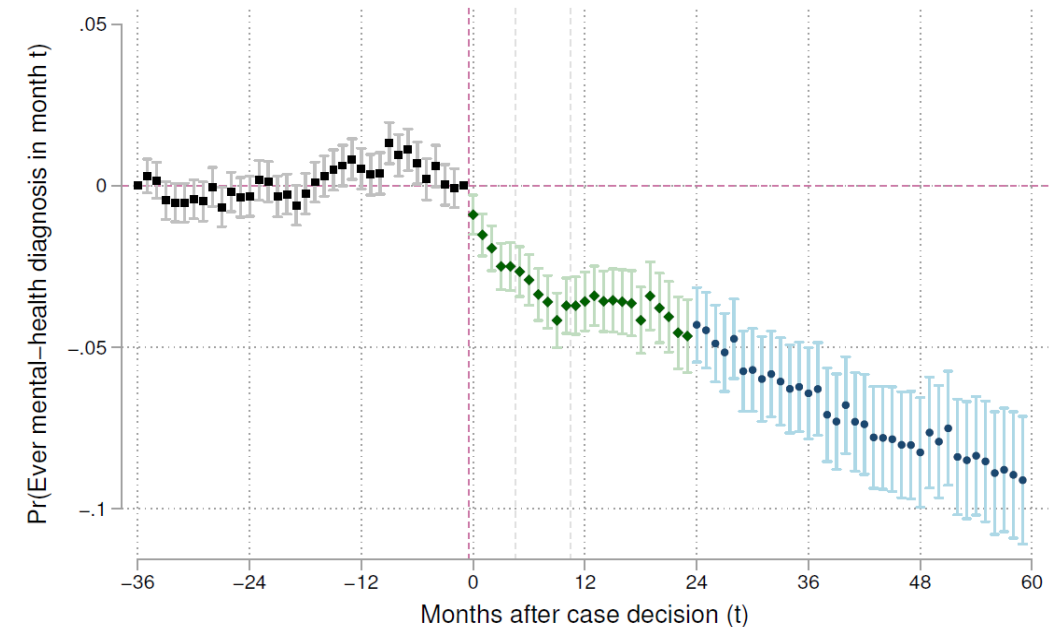
FAIR

- Hva skjer med den mentale helsen til den innsatte og partneren i årene etter løslatelse?
- Viktig spørsmål. De største mentale helseinstitusjoner i verden målt i antall med mentale helse utfordringer er fengsler. Majoriteten av innsatte har en mental helse utfordring.
- Metode: sammenligne samme siktelsler for individer hvor noen begår kriminalitet tidlig i perioden og noen senere i perioden. Da lager man en kontrollgruppe som er veldig lik de som får fengselsstraff, men som ikke er i fengsel i måleperioden vår 3 år før og 5 år etter fengselsdommen.

Studie 5: Prison, Mental Health and Family Spillovers

FAIR

➤ Funn: mentale helsen til innsatte er mye bedre etter at de slipper ut enn før de fikk fengselsdommen. Mot slutten av perioden, 5 år etter fengselsdommen, har 18% av de som var i fengsel i starten av perioden en mental helsediagnose, mens i kontrollgruppen som ikke har vært i fengsel har 26% en mental helsediagnose.



➤ Også partnere har bedre mental helse i årene etter løslatelse.



Oppsummering



- Ulikhet i utdanning
 - Studiene på mindre-gruppe undervisning i skolen spesielt lovende
 - Evalueringer av programmer for fokus på motivasjon, sosial kompetanse osv også lovende, også utenfor skolesettingen

- Ulikhet i helse
 - Studier som gir insentiver til bedre livsstil lovende

- Kriminalitet og helse
 - Meget viktig å ha med helsedimensjonen for å både forstå og tilrettelegge for gode rehabiliteringsprogrammer



Veien videre



- Kanskje kombinasjonen av helse og utdanning i samme tiltak er en interessant retning å se på innenfor skolen?
- Har vi god nok tilgang på helsepersonell, psykologer osv i skolen uten et stort apparat for diagnoser?





Veldig viktig å evaluere tiltak for å lære hva som fungerer



FAIR



➤ Prinsipper John List (Professor, UChicago)

1. Randomisering
2. Utvalgsstørrelse
3. Replikerbarhet
4. Skalering

➤ Eksempel Norge: Ny GIV – der det offentlige brukte 611 millioner NOK på programmer for å redusere frafall i VGS. Initierte randomisering, stort utvalg og evaluering. Funn fra ssb, 2019, viste ingen effekt på frafall.

➤ Illustrerer viktigheten av å gjennomføre gode evalueringer av tiltak. Bruke de millionene på noe annet som kan fungerer (gode eksempler i dag!) istedenfor å skalere opp Ny GIV.



fair.nhh.no



@FAIRNHH



@fairnhh



@FAIR_CELE



@TheChoiceLab

Følg oss for mer Forskning
på ulikhet i utdanning, helse
og kriminalitet

Fair.nhh.no
Facebook, Instagram og Twitter

